

ODŠTETNO PRAVO

1. Kada se buduća šteta s naslova izgubljene zarade može sagledati već sa sadašnjom štetom i ako je ona po redovnom tijeku stvari izvjesna, tada se radi o šteti za koju je oštećenik već saznao.

Budući da tužiteljica traži naknadu štete na ime izgubljene zarade u razdoblju koje je slijedilo nakon štetnoga događaja, radilo bi se o budućoj šteti. Međutim, kada se buduća šteta može sagledati zajedno sa sadašnjom štetom i ako je ona po redovnom tijeku stvari izvjesna, tada se radi o šteti za koju je oštećenik već saznao, pa zastarni rok počinje teći od vremena saznanja za postojeću štetu. Budući da je tužiteljica već u vrijeme štetnoga događaja saznala da neće moći raditi sa svojim strojem, jer je poplavlivanjem oštećen, postalo je sasvim izvjesno da neće moći ostvarivati zaradu radom s tim strojem kako ju je ostvarivala prije nastupanja štetnoga događaja. Stoga je tužiteljica saznala za štetu u obliku izgubljene zarade neposredno nakon štetnoga događaja. To znači da je prije podnošenja tužbe u ovom predmetu nastupila zastara potraživanja tužiteljice s naslova naknade štete za izgubljenu zaradu, jer je protekao rok od tri godine iz čl. 376., st. 1. Zakona o obveznim odnosima.

Vrhovni sud RH, rev. 317/2003-2 od 10.2.2005.

2. Oštećenici nemaju pravo na primjenu privilegiranoga zastarnoga roka kada je šteta uzrokovana prekršajem, budući da na zastarni rok nema utjecaja vođenje prekršajnog postupka.

U smislu odredbe čl. 377. Zakona o obveznim odnosima (dalje u tekstu: ZOO) oštećenici imaju pravo na primjenu privilegiranoga zastarnoga roka u slučaju da je šteta uzrokovana kaznenim djelom, pa se zahtjev za naknadu štete podnosi prema odgovornoj osobi za izvršenje kaznenoga djela (ili njegovom osiguravatelju), a zastarni se rok za naknadu štete produljuje do isteka vremena određenoga za zastaru kaznenoga gonjenja. Međutim, vođenje prekršajnog postupka ne izjednačuje se s vođenjem kaznenog postupka, a posebno na zastarni rok nema utjecaja vođenje prekršajnog postupka prema tužitelju. U tom smislu potpuno je promašeno tužiteljsko pozivanje na potrebu primjene čl. 383. i čl. 384. ZOO-a u smislu produljenja zastarnoga roka.

Županijski sud u Varaždinu, GŽ 1066/2005-2 od 4.10.2005.

3. Odgovornost imatelja motornih vozila, u slučaju sruza motornih vozila prosuđuje se po pravilima o odgovornosti po načelu krivnje.

Prema relevantnim činjeničnim utvrđenjima nižestupanijskih sudova koje ni navodi revizije ne mogu dovesti u sumnju, proizlazi: S obzirom na tako utvrđeno činjenično stanje i ovaj sud smatra da se nisu ostvarile pretpostavke iz čl. 178., st. 1. i 2. Zakona o obveznim odnosima (N.N., br. 53/91. i dr. – dalje u tekstu: ZOO), na kojima tužitelj temelji odgovornost osiguranika tuženika.

Naime, u konkretnom slučaju, budući da se radi o sruzu dvaju vozila, primjenjuju se pravila o odgovornosti po načelu krivnje.

Štetni događaj ne može se ni u najmanjoj mjeri pripisati protupravnom ponašanju osiguranika tuženika, već dapače, isključivoj krivnji tužitelja, pa je stoga pravilno primijenjeno materijalno pravo kada je tužitelj u cijelosti odbijen s tužbenim zahtjevom.

Vrhovni sud RH, rev. 1069/2004-2 od 13.7.2005.

4. Iznos stipendije koju poslodavac daje kao pomoć djetetu svojeg poginulog radnika ne uzima se u obzir kod utvrđivanja iznosa izgubljenoga uzdržavanja.

Sporno je jesu li se znatnije promijenile okolnosti koje je sud imao na umu pri donošenju prijašnje odluke kojom je tužiteljici dosuđena renta zbog izgubljenog uzdržavanja, te slijedom toga, je li osnovan zahtjev tužiteljice za povišenje rente (čl. 196. Zakona o obveznim odnosima, N.N., br. 53/91., 73/91., 3/94., 7/96., 112/99., 88/01. – dalje u tekstu: ZOO).

U postupku je utvrđeno da je tužiteljici dosuđena renta na ime izgubljenog uzdržavanja zbog smrti oca, kao razlika između mirovine koju tužiteljica prima nakon smrti oca i onoga što je otac bio dužan pridonositi za njezino uzdržavanje.

Također je utvrđeno da Slavonska banka d.d., Osijek isplaćuje tužiteljici stipendiju kao djetetu svojeg poginulog radnika – civilnoj žrtvi rata, a koja prosječno mjesečno iznosi 1.900,00 kn.

Pogrešan je pravni pristup nižestupanijskih sudova da ono što tužiteljica prima od treće osobe, ovdje Slavonska banka d.d., Osijek kao stipendiju koju joj S.b.d.d.O daje kao djetetu

svojeg poginulog radnika, treba uzeti u obzir prilikom utvrđivanja potreba tužiteljice, a ne ulazeći u razloge zbog kojih je tužiteljici stipendija dana.

Naime, osoba koju je poginuli uzdržavao ima pravo na naknadu štete koju trpi gubitkom uzdržavanja, koja se naknađuje plaćanjem novčane rente čiji se iznos odmjerava s obzirom na sve okolnosti slučaja, ali ne može biti veći od onoga što bi oštećenik dobivao od poginulog da je ostao na životu (čl. 194. ZOO-a). Nema zakonske osnove da se primanja od trećih osoba (rodbine i slično) računaju kao doprinos osobe odgovorne za štetu, te da se stoga smanjuje obveza onoga koji je odgovoran za štetu, dakle da na visinu izgubljenoga uzdržavanja – štete utječe stipendija koju bi kao pomoć djetetu svojeg poginuloga radnika davala S.b.d.d.O.

Druga je pak situacija kada bi stipendiju tužiteljica ostvarivala i primala kao i drugi stipendisti, a ne kao pomoć zbog smrti oca, jer bi se u takvom slučaju trebala i primanja od stipendije uzeti kao prihod stipendista koji smanjuje potrebu za uzdržavanjem, odnosno da bi zbog primanja takve stipendije bile izmijenjene prilike koje je sud imao na umu prilikom ranije donesene odluke o visini rente, te zbog toga ne bi dolazilo u obzir da se renta povisi budući da ne bi bilo razloga da otac tužiteljice pridonosi više za njezino uzdržavanje da je živ, pa slijedom toga i tuženica kao ona koja je odgovorna za štetu zbog izgubljenoga uzdržavanja da plaća veći iznos na ime izgubljenoga uzdržavanja.

Vrhovni sud RH, rev. 1153/2004-2 od 27.1.2005.

*Nikola Knežević, dipl. iur.
Zagreb*